

РЕШЕНИЕ

№ 136

гр. Петрич, 12.04.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

РАЙОНЕН СЪД – ПЕТРИЧ, ВТОРИ ГРАЖДАНСКИ СЪСТАВ, в публично заседание на двадесети март през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: Ангелина Бисеркова

при участието на секретаря Елена Пашова
като разгледа докладваното от Ангелина Бисеркова Гражданско дело № 20231230100111 по описа за 2023 година

и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е образувано по молба от С. А. Т., ЕГН *****, гр. П. ул. "Ц. С." № **, действаща чрез Единолично адвокатско дружество „Д. М.“ БУЛСТАТ № *****, седалище и адрес на управление гр. С., жк „М.л.“, бл.***, вх.***, ет.*, офис **, представлявано от управителя адв. Д. М. М. срещу „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК *****, седалище и адрес на управление гр. С., бул. „Дж.Н.“ № **, ет.*, ап.***, представлявано от П. Бл. Д..

Ищецът твърди, че на 10.05.2022 г. е сключил Договор за паричен заем № 4481491 с „И. А.М.“ АД, по силата на който дружеството се е задължило да предаде на ищеца паричен заем в размер на 900 лева, а последният се е задължил да върне кредитната сума чрез заплащане на седмични погасителни вноски, без посочване на дължимия лихвен процент. Ищецът твърди, че по силата на постигнатите договорености се е задължил да обезпечи кредита с банкова гаранция или поръчители в три дневен срок от сключване на сделката, като при неизпълнение на това задължение е уговорено право на кредитора да получи неустойка – чл.4 от Договора за заем. В изпълнение на посочената клауза от процесния договор за заем, на 10.05.2022 г. страните по делото са сключили Договор за предоставяне на гаранция № 4481491, по

силата на който ответникът е поел задължение да обезпечи пред „И.А.М.“ задълженията на ищцата по процесния договор за заем. Обезпечението се изразявало в наличие на парични средства и готовност за заплащане на задълженията на кредитополучателя. По силата на договора ищцата се задължила да заплати на гарантиращото дружество възнаграждение, което е разсрочено за изплащане заедно с всяка погасителна вноска по договора. Твърди, че по силата на възникналите облигационни обвързаности ответникът бил упълномощен от кредитора да събира сумите по процесния договор. Ищцата твърди, че е извършила плащания по процесните договори в размер на 2 072 лева. Релевира подробни правни доводи за недействителност на Договор за паричен заем № 4481491 от 10.05.2022 г., сключен с „И. А.М.“ АД и на процесния договор за предоставяне на поръчителство, сключен с ответното дружество.

С гореизложеното обосновава правния си интерес от предявяване на претенциите.

Иска се от съда да постанови решение, с което да : обяви за нищожен Договор за поръчителство № 4481491/10.05.2022 г., сключен между С. А. Т., ЕГН ***** и „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК ****; да осъди ответника да заплати на ищцата сумата от 50 /петдесет/ лева – частичен иск от общо 450 /четиристотин и петдесет/ лева, представляваща недължимо платена на основание нищожен Договор за поръчителство № 4481491/10.05.2022 г., сключен между С. А. Т., ЕГН ***** и „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК **** сума ведно със законната лихва върху сумата, считано от предявяване на иска – 23.01.2023 г. до окончателното ѝ погасяване.

Ищцата прави доказателствени искания, представя писмени доказателства, претендира съдебни разноски.

В законоустановения срок ответникът депозира писмен отговор, с който заявява становище за неоснователност на предявените искове. Релевира подробни правни аргументи, с които обосновава становище за действителност на процесния договор за поръчителство. Претендира съдебни разноски, прави възражение за прекомерност на претендираното от ищеца адвокатско възнаграждение.

В съдебно заседание ищецът не се явява и не се представлява. Депозира чрез пълномощник писмена молба, с която заявява становище по отговора на

ответника, прави искане за разглеждане на делото в негово отсъствие, заявява съгласие с проекта на доклад по делото, поддържа доказателствените искания заявени с исковата молба, в това число искането за конституиране на „И. А.М.“ АД като трето лице помагач на ищеца в процеса. Заявява воля за увеличение размера на предявения осъдителен иск до размер на 470,82 лева. Релевира подробни правни доводи, с които обосновава искане за уважаване на предявените искове като доказани и основателни. Претендира съдебни разноски, съгласно списък по чл.80 ГПК, ведно с доказателства.

Съдът е уважил искането на ищеца за конституиране на „И. А.М.“ АД като трето лице помагач на страната /ищеца/ в процеса.

Ответникът –редовно призован, не изпраща процесуален представител, не възразява срещу увеличаване размера на предявения осъдителен иск. Не прави възражения по проекта на доклад по делото. Представя справка, съдържаща данни за извършени плащания от страна на ищеца, на основание процесния договор за поръчителство. Релевира подробни съображения, с които обосновава становище за прекомерност на претендираното от ищеца адвокатско възнаграждение.

Третото лице-помагач на ищеца депозира писмено становище, в което заявява становище за незаконосъобразност на съдебния акт, с който е конституиран като трето лице помагач на страната на ищеца в процеса. Сочи, че в случая липсват предпоставките, визирани в чл.219 от ГПК. Конкретно твърди, че за „И.А.М.“ не е налице правен интерес от постановяване на благоприятно за ищеца решение по спора. Твърди, че в случай на неблагоприятно за ищеца решение по главния иск, ищецът не би имал регресни права към дружеството. Релевира подробни аргументи, с които обосновава становище за неоснователност на доводите, с които са обосновани предявените претенции.

С протоколно определение съдът е допуснал изменение размера на предявения осъдителен иск до размер 470,82 лева.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства - поотделно и в тяхната съвкупност, намира за безспорно установено от фактическа страна следното:

Не се спори по делото, а събраните писмени доказателства установиха, че на 10.05.2022 г. ищецът С. Т. е сключил Договор за паричен заем № 4481491 с

„И. А.М.“ АД, по силата на който дружеството се е задължило да предаде на ищеца паричен заем в размер на 900 лева, а последният се е задължил да върне кредитната сума чрез заплащане на 21 седмични погасителни вноски, при ГПР 49, 18 %, ГЛП 40,00%. По силата на постигнатите договорености ищецът се е задължил да върне на заемотателя общо сумата от 978,18 лева.

Не се спори по делото, а събраните доказателства установиха, че на 10.05.2022 година С. Т. и дружеството-ответник са сключили Договор за предоставяне на поръчителство № 4481491, по силата на което дружеството се е задължило да обезпечи вземането на заемотателя по процесния договор за заем, а ищцата Т. се е задължила да заплати на поръчителя възнаграждение, платимо чрез погасителните вноски, всяка с размер и падеж съгласно Погасителен план към договора за заем.

По делото не се спори, че ищецът е усвоил договорената заемна сума.

Не се спори по делото, а събраните писмени доказателства установиха по несъмнен начин, че на основание процесния договор за възлагане на поръчителство ищцата е заплатила в полза на поръчителя общо сумата от 470,82 лева.

Въз основа на гореустановеното от фактическа страна съдът намира от правна страна следното:

При така установеното от фактическа страна съдът прави следните правни изводи:

Несъмнено е по делото, че заемотателят „И. А.М.“ АД представлява финансова институция по смисъла на чл.3, ал.2 от ЗКИ, поради което може да отпуска заеми със средства, които не са набавени чрез публично привличане на влогове или други възстановими средства. Дружеството предоставя кредити, което го определя като кредитор по смисъла на чл.9, ал.4 от ЗПК.

Несъмнено е, че ответникът „Ф.Б.“ ЕООД предоставя по занятие услуги по гарантиране на вземания по договори за кредит, предвид което поръчителският договор има качеството на потребителски такъв.

Несъмнено е по делото, че ищецът е потребител по смисъла на чл.9, ал.3 ЗПК.

Предвид горното процесният договор за заем по своята природа е договор за потребителски кредит по смисъла на чл.9, ал.1 ЗПК, спрямо който са

приложими разпоредбите на ЗПК.

Релевираните от ответника възражения за недопустимост на предявените искиове са неоснователни.

След като ищецът твърди, че е страна по процесните договори, за същия несъмнено е налице правен интерес да установи със сила на пресъдено нещо действителността, респективно недействителността на процесния договор за предоставяне на поръчителство. В този смисъл т.2 от Тълкувателно решение № 8/2012 г. на ВКС.

По същество на спора.

Искът за недействителност на договора за поръчителство поради заобикаляне на закона – чл.19, ал.4 ЗПК е основателен и като такъв следва да се уважи.

Договорът за паричен заем, сключен между ищеца и „И. А.М.“ АД има характеристиките на договор за потребителски кредит по смисъла начл.9, ал.1 от ЗПК. За това неговата действителност следва да се съобрази с изискванията на специалния закон – ЗПК и с общите изисквания за валидност на договорите съгласно ЗЗД. С оглед диспозитивното начало в гражданския процес съдът следва да се произнесе по съответствието на договора със законовите изисквания за неговата действителност в рамките на наведените от ищеца основания.

Съгласно чл.22 от ЗПК във връзка с чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК договорът за потребителски кредит е недействителен, ако не е посочен ГПР по кредита и общата сума, дължима от потребителя, изчислени към момента на сключване на договора за кредит, като се посочат взетите предвид допускания, използвани при изчисляване на годишния процент на разходите по определения в Приложение № 1 начин. Посочването на размера на ГПР в договора за потребителски кредит е необходимо, защото дава на потребителя ясна представа за реалната цена на финансовата услуга и му позволява да прецени икономическите последици от сключване на договора. Поради това посочването на ГПР е условие за действителността на самия договор за потребителски кредит, а неспазването му има за резултат недействителност на договора съгласно чл.22 от ЗПК. Според § 1, т. 2 от ДР на ЗПК „общата сума, дължима от потребителя“ представлява сборът от общия размер на кредита и общите разходи по кредита на потребителя, които пък

представляват всички разходи по кредита, включително лихви, комисиони, такси, възнаграждение за кредитни посредници и всички други видове разходи, пряко свързани с договора за потребителски кредит, които са известни на кредитора и които потребителят трябва да заплати, включително разходите за допълнителни услуги, свързани с договора за кредит, и по-специално застрахователните премии в случаите, когато сключването на договора за услуга е задължително условие за получаване на кредита, или в случаите, когато предоставянето на кредита е в резултат на прилагането на търговски клаузи и условия.

Не е спорно по делото, че в процесния договор за паричен заем е посочен размер на ГПР – 49.18 %, но от същия не става ясно какви точно разходи са включени в ГПР и какво е стойностно измерение в проценти на всеки един от формиращите го компоненти, така както те са описани в текста на чл.19, ал.1 от ЗПК и в Приложение № 1 към закона. Следователно в договора липсва ясно разписана методика на формиране на ГПР по кредита – кои компоненти точно са включени в него и как се формира конкретният размер на разходите по кредита. Също така в договора за паричен заем е посочена обща дължима сума в размер на 978,18 лева, но в същата не е включено допълнителното плащане, представляващо дължимото от потребителя възнаграждение по договора за предоставяне на гаранция, който обезпечава договора за заем. С това допълнително плащане се покриват разходи, които са пряко свързани с договора за паричен заем, тъй като представляват условие за сключване на самия договор, и които са били предварително известни на заемотателя с оглед обстоятелството, че заемотателят и дружеството-гарант са свързани лица по смисъла на § 1, ал. 2 от ДР на ТЗ, доколкото според данните в ТРРЮЛНЦ заемотателят „И. А.М.“ АД е едноличен собственик на капитала на дружество-гарант „Ф.Б.“ ЕООД.

След като тези две условия са налице, разпоредбата на чл. 11, ал. 1, т. 10 от ЗПК изисква стойността на възнаграждението по договора за предоставяне на гаранция да бъде включена в размера на ГПР. Посочването в договора на стойност на ГПР и обща дължима сума, които не отговарят на действителните такива, а са по-ниски от тях, подвежда потребителя относно спазването на забраната начл.19, ал.4 от ЗПК и не му позволява да прецени реалната икономическа тежест на договора. В случая към посочения ГПР в размер на 49.18 % следва да се прибави и процентното съотношение на дължимото

възнаграждение по договора за гаранция спрямо заемната сума. По този начин реалният размер на ГПР възлиза в размер, който надхвърля няколко пъти максимално допустимия размер съгласно чл. 19, ал. 4 от ЗПК. Това противоречи на изискванията на чл.11, ал.1, т.10 от ЗПК и води до недействителност на договора съгласно чл.22 от ЗПК.

Нищожността на договора за паричен заем води и до нищожност на договора за предоставяне на гаранция. Този договор има акцесорен характер спрямо договора за паричен заем, служи за обезпечаване на задълженията по договора за заем и не може да съществува самостоятелно и отделно от него. Съгласно чл.138, ал.2 от ЗЗД поръчителството може да съществува само за действително задължение. В случая липсват валидни задължения, които да бъдат обезпечени, следователно договорът за гаранция е нищожен.

Този договор също така е сключен при липса на основание по смисъла на чл.26, ал.2, пр.4 от ЗЗД. Основанието е типичната и непосредствената правна цел, която се преследва със сключване на правната сделка. Договорът за поръчителство съгласно чл.138, ал.1 от ЗЗД е договор, по силата на който едно лице се задължава спрямо кредитора на трето лице да отговаря за изпълнението на задължението на това трето лице. Основанието на договора за поръчителство е учредяване на лично обезпечение в полза на кредитора. Длъжникът не е страна по този договор, тъй като за него не съществува защитен от закона интерес от лично обезпечаване на дълга. Поради това сключването на договор за поръчителство от длъжника е лишено от правно основание, а това прави договора за предоставяне на гаранция нищожен съгласно чл.26, ал.2, пр.4 ЗЗД. Сключването на договора за предоставяне на гаранция освен това накърнява добрите нрави по смисъла на чл.26, ал.1, пр.3 от ЗЗД. Добрите нрави са неписани общовалидни морални норми, които съществуват като общи принципи или произтичат от тях и са критерии за оценка на сделките.

За противоречащи на добрите нрави следва да се считат сделки, с които неравноправно се третират икономически слаби участници в оборота и се използва недостиг на материални средства на един субект за облагодетелстване на друг. По начало договорът за поръчителство е безвъзмезден, но е възможно да бъде уговорено възнаграждение в полза на поръчителя. Това възнаграждение следва да се дължи от кредитора, който е страна по договора за поръчителство и има интерес от обезпечаване на

вземането му, а не от длъжника. Поемането на задължение от страна на длъжника да плати възнаграждение на поръчителя е уговорено единствено в интерес на поръчителя и в ущърб на длъжника. То увеличава неимоверно задължението на потребителя, тъй като се комулира към задълженията му по заемното правоотношение, и прави насрещните престации явно нееквивалентни, тъй като срещу задължението за заплащане на възнаграждение потребителят не получава никаква насрещна престация. В тази връзка е достатъчно да се посочи, че по делото няма доказателства гарантът да е изпълнил поетото от него задължение да издаде гаранция за плащане в полза на заемотателя с наредител – заемателят.

По изложените съображения съдът намира за основателни наведените от ищеца доводи за нищожност на договора за паричен заем и на договора за предоставяне на гаранция, с оглед на което следва да бъде постановено решение, с което предявеният главен иск следва да бъде уважен изцяло, като бъде прогласена нищожността на договора за предоставяне на гаранция.

В допълнение следва да се посочи:

При извършена служебна справка в Търговския регистър по партида на ответника се установи, че едноличен собственик на капитала на „Ф.Б.“ ЕООД е „И. А.М.“ АД. Основен предмет на дейност на ответника са гаранционни сделки, каквато е процесният договор за предоставяне на поръчителство. От посоченото следва, че печалбата на „Ф.Б.“ ЕООД от извършената от него търговска дейност като поръчител се разпределя в полза на едноличния собственик „И. А.М.“ АД.

Предвид изложеното съдът приема, че със сключване на процесния договор за поръчителство се цели да се нарушаване разпоредбата на чл.19, ал.4 от ЗПК, като в договора за поръчителство се уговаря възнаграждение, което в последствие ще бъде разпределено като печалба на собственика „И. А.М.“ АД – заемотателя по процесния договор за заем. Следва, че с договора за поръчителство не се цели реално обезпечаване на договора за заем, сключен между В. и „И. А.М.“ АД, тъй като плащайки задължението на потребителя в полза на „И. А.М.“ АД, кредиторът плаща вземането си на себе си. Със сключването на договора за поръчителство се цели едно допълнително оскъпяване на договора за заем, допълнително възнаграждение на заемотателя, което е уговорено по друго правоотношение, единствено с цел

да се избегнат ограниченията на чл.19, ал.4 ЗПК, което има за последица недействителност на договора за поръчителство поради заобикаляне на закона.

Основателни съдът счита и доводите на ищеца, че процесния договор за предоставяне на поръчителство е сключен при неспазване на чл.143, ал.1 от ЗЗП. Както бе посочено по-горе постигнатите договорености при сключване на договора водят до значително неравновесие между договорените права на страните, като облагодетелства недобросъвестно и нееквивалентно кредитора по договора. Няма данни договореностите по сделката да са индивидуално уговорени, следователно сделката е нищожна и поради неспазване на чл.143 и чл.146 от ЗЗП.

По осъдителния иск.

По делото безспорно се установи, че на основание процесния нищожен договор за предоставяне на поръчителство ищецът е заплатил на ответника сумата от 470,82 лева, която несъмнено е различна от платената от заемополучателя главница и възнаградителна лихва по договора за заем. Ето защо, като платена без основание тази сума подлежи на връщане от ответника. В този смисъл предявеният осъдителен иск е изцяло доказан и основателен и като такъв следва да се уважи.

По разноските:

С оглед изхода на делото и на основание чл.78, ал.1 от ГПК ответникът следва да се осъди да заплати на ищеца сторените от последния разноси в размер на 100 лева заплатена държавна такса.

На основание чл.38, ал.2 от ЗА в полза на процесуалния представител на ищеца, а именно Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“ БУЛСТАТ *****, представлявано от управителя адв. Д. М. М., следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение за осъществената в полза на ищеца безплатна адвокатска помощ, съгласно чл.7, ал.2, т.1 от Наредба за минималните размери на адвокатските възнаграждения в размер на 480 лева /с вкл.ДДС/ възнаграждение по предявения и уважен иск за недействителност на договора за възлагане на поръчителство и 480 лева възнаграждение във връзка с уважения осъдителен иск. По делото е представен договор за правна защита и съдействие / на лист 81 в делото/, съгласно който на ищеца е предоставена безплатна адвокатска помощ по реда на чл.38 ЗАдв. Съгласно чл.38, ал.2 ЗА

на адвоката се определя размер не по-малък от предвидения в Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Съдът намира за неоснователно своевременно заявено от ответника възражение за прекомерност на претендираното от ищеца възнаграждение за процесуален представител, тъй като същото е определено в размер на минимума, съобразно Наредбата за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Водим от горното, съдът

РЕШИ:

ОБЯВЯВА за нищожен Договор за поръчителство № 4481491/10.05.2022 г., сключен между С. А. Т., ЕГН ***** и „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК **** поради заобикаляне на закона по чл.26, ал.1, пр.2 ЗЗД вр. с чл.19, ал.4 Закона за потребителския кредит и поради неспазване на чл.143, ал.1 и чл.146 от Закона за защита на потребителите.

ОСЪЖДА „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК ****, седалище и адрес на управление гр.С., жк „Л.“ *, бул. „Дж. Н.“ № **, ет.*, ап.**-**, представлявано от П. Бл. Д. да заплати на С. А. Т., ЕГН *****, гр. П. ул.“Ц. С.“ № ** сумата от 470,82 /четиристотин и седемдесет лева и осемдесет и две стотинки/ лева, недължимо платена на основание Договор за предоставяне на поръчителство № 4481491/10.05.2022 г., сключен между С. А. Т., ЕГН ***** и „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК ****, ведно със законната лихва върху сумата, считано от датата на подаване на исковата молба в съда /23.01.2023 г./ до окончателното ѝ погасяване.

ОСЪЖДА „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК ****, седалище и адрес на управление гр. С., жк „Л.“ *, бул. „Дж. Н.“ № **, ет.*, ап.**-**, представлявано от П. Бл. Д. да заплати на С. А. Т., ЕГН *****, гр. П. ул.“Ц. С.“ № **, област Бл. съдебни разноси в размер на 100 /сто/ лева заплатена държавна такса.

ОСЪЖДА „Ф.Б.“ ЕООД, ЕИК ****, седалище и адрес на управление гр.С., жк „Л.“ *, бул. „Дж. Н.“ № **, ет.*, ап.**-**, представлявано от П. Бл. Д. да заплати на основание чл.38 от ЗА сумата от 960 /деветстотин и шестдесет/ лева с вкл. ДДС адвокатско възнаграждение на Еднолично адвокатско дружество „Д. М.“ БУЛСТАТ № *****, седалище и адрес на управление

гр.С., жк „М. л.“, бл.***, вх.“*“, ет.*, офис **, представлявано от управителя адв.Д. М. М., за осъществената от последния в полза на ищцата безплатна адвокатска помощ.

Решението е постановено при участието на "И.А.М. АД, ЕИ **** като трето лице помагач на ищеца.

Решението подлежи на обжалване пред Окръжен съд –Бл. в двуседмичен срок от съобщаването му на страните.

Съдия при Районен съд – Петрич: _____